

Dolzarb masalalar muhokama markazida

Joriy yilning 3-fevral kuni O‘zbekiston davlat san‘at va madaniyat institutida institut rahbariyati, dekan va dekan o‘rinbosarlari, kafedra mudirlari ishtirokida yig‘ilish o‘tkazildi.

Dastavval, institut rektori, filologiya fanlari doktori, professor Ibrohim Yo‘ldoshev Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev raisligida 2-fevral kuni chiqindilar bilan ishlash tizimi va ekologik holatni yaxshilash, “Yashil makon” umummilliy loyihasini amalga oshirish borasidagi dolzarb vazifalar yuzasidan o‘tkazilgan videosektor yig‘ilishida belgilangan muhim vazifalar, bu borada mazkur institutning oldida turgan muhim ishlar xususida to‘xtalib o‘tdi.

– Atrof-muhitning ifloslanishi natijasida Yer yuzining ko'p yillik o'simlik dunyosi hamda hayvonot dunyosi ham zarar ko'rmoqda, – dedi professor I.Yo'ldashev. – Ushbu videoselektor yig'ilishida Prezidentimiz tomonidan ta'kidlanganidek, dunyo miqyosida sanoat yuqori darajada rivojlangan XXI asrda ekologiya bilan bog'liq muammolar birinchi darajali muammo sifatida kun tartibiga chiqmoqda. Avlodlarimiz bizdan keyin ham munosib tabiiy muhitda yashashi kerak. Buning uchun biz tabiatga e'tibor berishimiz, faqat bugunni emas, yaqin va uzoq kelajakni o'ylab ish tutishimiz zarur. Eng muhim masala – aholining ekologik madaniyatini oshirish. Bugun ko'chaga yoki istalgan joyga qarang. Hamma joyda odamlar tashlab ketgan chiqindilarni ko'rasiz. Biz ona

yurtimizni muqaddas deymiz. Nima uchun uni toza-ozoda saqlamaymiz? Axir, muqaddas kitoblarimizda ham “Poklik iymondandur” deyilgan. Nega bu masalada ommaviy axborot vositalari, mahalla faollari bong urmayapti? Qani nuroniylarimiz, jamoatchiligimiz?

Albatta, bunday muammolarni faqat ma'muriy yo'l bilan hal etib bo'lmaydi. Bunga yosh avlod qalbida ona tabiatga daxldorlik hissini tarbiyalash orqali erishish mumkin. Mahallada, ko'chalarda chiqindi tashlagan kishini ko'rganda “bu ishingiz noto'g'ri bo'ldi”, deydigan muhitni shakllantirishimiz, odamlarni bunga o'rgatishimiz kerak. Bu – hammamizning ishimiz va insoniy burchimizdir, – deya ta'kidladi Prezidentimiz.

Shuningdek, yig'ilish davomida erta bahordan institut

hududidagi mavjud maydonlarda ulkan ko'kalamzorlashtirish, obodonlashtirish ishlari olib borilayotgani, turli mevali va manzarali daraxtlar, noyob gul ko'chatlari o'tqazilayotgani, yerning har bir qarichidan oqilona foydalanish hisobiga institut hududi go'zal manzara kasb etib, chamanzorga aylanayotgani aytib o'tildi. Bu vazifalarni yanada jadal sur'atlarda amalga oshirish lozimligi aytiladi.

Professor I.Yo'ldashev tomonidan qayd etildiki, Prezidentimizning taklifi bilan Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 75-sessiyasida Orol bo'yi mintaqasini ekologik innovatsiyalar va texnologiyalar hududi deb e'lon qilish to'g'risidagi maxsus rezolyutsiya qabul qilingan. Unda endi Orolbo'yi muammolari faqatgina O'zbekiston yoki Qozog'istonning muammolari bo'lib qolmasdan, balki jahon ahlini tashvishga, xavotirga solib turgan muammoga aylangani rasman tasdiqlangani, qolaversa, bu global masalada hamjihatlik nihoyatda zarur ekani alohida ta'kidlangan edi. Yana bir e'tiborli jihati, Orolbo'yi mintaqasi BMT Bosh Assambleyasi tomonidan "Ekologik innovatsiyalar va texnologiyalar hududi" maqomi taqdim etilgan birinchi mintaqaga bo'ldi. Qarangki, Orol muammosi bir yoki ikkita mintaqaga ahlini emas, aksincha, butun insoniyatni tashvishga solayotgan bir paytda biz – shu zaminda tug'ilgan, taqdirimiz bog'langan hudud boshidan kechayotgan ko'rgiliklarga tomoshabin bo'lib qarab tursak, insofdan bo'larmidi?! Navoiy bobomiz yozganlaridek:

Odamiy ersang demagil odami,
Oniki, yo'q xalq g'amidin g'ami.

Navoiy hazratlari demoqchilarki, kimning xalq g'amidan g'ami bo'lmasa, haqiqiy odam bo'lsang, uni odam dema. O'ylaylik, tafakkur qilaylik azizlar, bugun Prezidentimizning ezgu maqsadlari zahirida ham Navoiy bobomiz bundan kam emas, besh asrdan ko'proq muddat avval o'rtaga tashlagan o'lmas g'oyalari yotibdi. El-ulus dardi bilan yashash, odamlarni rozi qilish, ularning mushkulini yechish, rahbarlarning xalq ichiga kirib, dardlariga malham bo'lmog'i, hamma hammasi bugungi siyosiy-ijtimoiy jarayonlar bilan chambarchas bog'liqligi isboti, desak, mubolag'a bo'lmaydi. 2018-yilda O'zbekiston Davlat san'at va madaniyat institutining Qo'qon shahridagi Farg'ona mintaqaviy filiali professor-o'qituvchilari hamda talaba-yoshlari tomonidan Orolbo'yi hududi, aniqrog'i, Mo'ynoq tumanida bog' yaratishi rejalashtirildi. Vodiy sharoitida ko'kartirilgan qaysi bir

daraxt nihollari Mo'ynoq sharoitida o'sishi mumkinligi borasida ancha mulohaza yuritildi. Mo'ynoq ob-havosida Qo'qondan olib borilgan o'rik, shaftoli, olcha, olma, behi ko'chatlari u joy iqlimiga mos bo'lgan Kaliforniya teragi singari rivojlana olarmikan? Suv masalasi nima bo'ladi? Xullas, savollar, yechimini kutayotgan muammolar ko'p edi.

Nihoyat institutimizning Qo'qon va Nukus shaharlaridagi filiallari direktorlari bilan suhbatlashib, Mo'ynoqda institut tashabbusi bilan bog' yaratishga qaror qildik. Qo'qonda bu umidbaxsh tashabbus qo'llab-quvvatlanib, ko'chat yig'ishga kirishildi. Fevralning oxirlariga qadar yuz ming tup mevali daraxt ko'chatlari hamda tez o'suvchi Kaliforniya teragi qalamchalari to'plandi. Bu ishda jamoamiz bilan birga qo'qonlik saxovatpesha tadbirkorlar yaqindan ko'mak berishdi. Yuk og'ir, uni olib borish uchun esa katta mashina kerak edi. Masofa 1500 km.dan olis bo'lib, har qanday haydovchi rozi bo'lavermasdi. Shunda Xorazm tomonlardan Qo'qonga guruch olib keladigan yuk mashinalarini kutdik. Nukusda ko'chatlarni institutimizning Nukus filiali direktori shogirdlari bilan kutib olib, zudlik bilan Mo'ynoqqa jo'natdi. Shunda yana bir muammo chiqdi: bu yerda hanuz yerlar muzdan erimagandi-da. Oxiri tuman hokimi bilan telefonda gaplashib, yer kavlaydigan traktor topishda yordam so'radim. Katta chuqur qazilib, ko'chatlar ko'mib qo'yildi. Aks holda, sovuq ta'sirida bizning butun mehnatimiz zoye ketar edi. Mart oyi o'rtasida ko'chat ekish ishlari boshlanib ketdi. Bir kuni tuman hokimi "boqqa qanday nom beramiz", deb so'rab qoldi. "San'at bog'i" yoki "Madaniyat bog'i", desak bo'larmikan, deb javob bersam, bu ko'chatlar juda olisdan – vodiyning so'lim Qo'qonidan

keltirilgani uchun “Qo‘qon bog‘i” deb nom qo‘ysak, degan taklifni aytdi. O‘shanda ko‘ngildan yana bir yorug‘ niyatlar kechdi, shoyadki, kelgusida “Qo‘qon bog‘i” atrofida boshqa hududlarimiz nomlarida ham go‘zal bog‘lar barpo etilsa! Albatta, birinchi yil ancha qiyin kechdi. Men Nukus filialimiz direktori bilan doimo bog‘lanib, ko‘chatlarimiz ahvolini so‘rab turdim. Birinchi yili ko‘chatlarning 70–80 foizi tutib ketdi. Ne-ne umidlar bilan ekilgan ko‘chatlarning barq urib rivojlanishida institutimizning Nukus filiali jamoasining fidoyiligi haqida alohida to‘xtalmoq joiz.

O‘tgan yilning iyun oyida institutning yoshlar bilan ishlash bo‘yicha prorektori Eldor Shermanov hamrohligida Nukus filialimiz, Mo‘ynoqda bo‘ldik. Xayriyatki, ko‘z oldimda, yam-yashil bo‘lib turgan mevazorni ko‘rdim. O‘rik va olcha daraxtlari uch-to‘rt metr bo‘y cho‘zib, nishona hosil

tugibdi. Shaftoli, olma, behi daraxtlari kelgusi yildan mevaga kirishga shay. Daraxtlar orasiga ekilgan beda bel barobar bo'lib, daraxtlarni suvsiz qolmasligi uchun nam saqlashga xizmat qilmoqda. Xushmanzara Qo'qon bog'lariga kirib qolgandek sevindim, o'rik mevalaridan uch-to'rt donasini olib, atrofi mdagilarga ko'z-ko'z qildim. Ko'zimdan

sevinch yoshlari oqdi. "Qarang, qanday ajoyib bog' bo'libdi! Demak, Mo'ynoqda ham mevazor yaratish mumkin ekan-ku! Hech kim ishonmagan edi. Biz yaratdik!" deb hayqirgim keldi. O'sha pallada mendan baxtli inson yo'q edi. Bog'ni kezar ekanman, suvsiragan daraxtlarni ko'rib, qanday qilib suv keltirishni o'ylayman. Kaliforniya teraklari ham avj olib, ko'kka bo'y cho'zmoqda. Bu dunyoda bundan ham ortiq rohatbaxsh tuyg'u bormi?! Yaratgandan so'raylik, hammamizning ortimizdan ana shunday gullab turgan bog'lar qolsin!

Shunigdek, yig'ilish davomida professor-o'qituvchilarning ilmiy salohiyatini oshirish, institut o'quv jarayonlari samaradorligini oshirish maqsadida yangi, interfaol pedagogik texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy qilish, professor-o'qituvchilar tomonidan tayyorlangan o'quv adabiyotlari, monografiya, ilmiy ishlanmalarni nashrga tavsiya qilishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish bo'yicha taklif va mulohazalar bildirildi.

Qayd etildiki, mamlakatimizda oliy ta'lim tizimida ijobiy hamda juda samarali o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Yosh avlod ta'lim-tarbiyasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. O'g'il-qizlarning zamonaviy bilim olishi, yuksak ma'naviyatli bo'lib ulg'ayishi uchun zarur sharoit yaratish borasidagi ishlar izchil davom ettirilmoqda. Yoshlarni oliy ta'lim bilan

qamrov ko'lamini oshirish va oliy ta'lim sifatini tubdan yaxshilash yo'nalishida tizimli ishlar tashkil qilinmoqda.

Shunigdek, ilmiy tadqiqot ishlari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasida erishilayotgan natijalar, yoshlar tashabbuslarini aniqlash, talabalar, doktorantlar, yosh olimlarning ilmiy tadqiqot va innovatsion ishlanmalarini rivojlantirish borasida bajarilishi lozim bo'lgan vazifalar haqida fikr bildirildi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 24-dekabrda "Davlat oliy ta'lim muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-60-sonli hamda "Davlat oliy ta'lim muassasalariga moliyaviy mustaqillik berish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-61-sonli qarorlarining mazmun-mohiyati haqida ham alohida to'xtalib o'tildi.

Qolaversa, davlat ta'lim standartlariga to'liq javob beradigan, xalqaro tan olingan ta'lim dasturlarining mazmuni bilan ham tenglasha oladigan o'quv dasturlarini ishlab chiqish hamda ushbu dasturlar asosida yangi avlod darsliklarini, o'quv-metodik majmualarni yaratish ishlarini o'z vaqtida ta'minlash kerakligi qayd etildi. Bahs-munozaralarga boy bo'lgan qizg'in muhokamada kengash a'zolari tomonidan darsliklarni metodik jihatdan yanada takomillashtirish yuzasidan takliflar berildi.

Bahs-munozaralarga boy bo'lgan qizg'in muhokamada ishtirokchilar tomonidan darsliklarni metodik jihatdan yanada takomillashtirish yuzasidan takliflar berildi. Ushbu yig'ilishda barcha ishtirokchilar o'zlari uchun muhim bo'lgan ma'lumotlarga ega bo'ldi va kerakli xulosalar chiqarib, kelgusidagi istiqbolli rejalarini belgilab oldi.